

Slavenski dom

Ste. 219

V Ljubljani, ponedeljek 27. septembra 1937

Leto II.

Važne izjave kneza namestnika in vojnega ministra ob koncu manevrov:

Moč Jugoslavije je v njeni vojski

Knez namestnik Pavle, predsednik vlade dr. Stojadinovič in vojni minister general Marič na vojaških vajah.

Toplice, 27. septembra. Na včerajšnjem banketu ob koncu velikih manevrov naše vojske, sta imela važne govore knez namestnik Pavle in vojni minister. Vojni minister armadni general Marič je kneza namestnika pozdravil z nagovorom, v katerem je dejal med drugim:

Vaše kraljevsko Visočanstvo! V posebno čast si štejem, da ob tej priliki v imenu vojske in mornarice kraljevine Jugoslavije pozdravim Vaše kr. Visočanstvo, člana vzvišenega doma Karagjorgjevičev in da Vašemu kr. Vis. izrazim našo globoko zahvalo ne le za visoko pozornost, ampak tudi za vse neumorno prizadevanje, da se naša vojska postavi na višino, ki odgovarja njenim vzvišenim nalogam. Hkratu porabljam to priložnost, da izrazim svojo priskrbeno zahvalo predsedniku kraljevske vlade, predsedniku senata, predsedniku skupščine, notranjemu ministru, prometnemu ministru kakor tudi banoma dravske in savske banovine za pozornost in podporo, ki so nam jo dali na teh manevrih.

Nesmrtni visoki kralj Aleksander I. Zedinitelj je ustvaril našo vojsko in mornarico solidne osnove, a v času njenega najjačjšega razvoja je tragična smrt pretrgala nit njegovega življenja. Vaše kr. Visočanstvo je z modrostjo velikega državnika in vojaka sprejelo njegovo idejo in njegovo naročilo, z ljubeznijo in vdanostjo, ki sta dostojni Vaših vzvišenih prednikov, ste sprejeli in nadaljevali veliko dela kralja mučenika, da bi jih dovršeno izročili v dediščino našemu mlademu in priljubljenemu kralju Petru II.

Tri leta neumornega in naporenega dela Vašega kr. Visočanstva so sedaj kronana z vidnim uspehom. Velika in močna jugoslovanska vojska je že kos svojim dolžnostim in v vsakim dnevu postaja zmerom bolj moderno urejena in opremljena vojska. Te dni je napravila resno skušnjo. In Vaše kr. Visočanstvo je imelo priložnost, da na teh manevrih, ki so bili največji od osvojenjaja dalje, vidi in oceni dosežene rezultate. kakor tudi uspeh svojih osebnih naporov in prizadevanj.

Verujem, da je Vaše kr. Visočanstvo opazilo poleg dobrih stvari tudi neke nedostatke in celo napake, toda Vaše kr. Visočanstvo prosim, da v svoji oceni naj ne bo preveč strogo. To so naši prvi

veliki manevri. Kar se tiče materialne pripravljenosti, prosim Vaše kr. Visočanstvo, da veruje, da sta kr. vlada in jaz storila že vse, kar je potrebno in da se že približujemo zaključnemu razdobju naših naporov.

Kot odgovorni minister za vojsko in mornarico smatram ob tej priliki za svojo posebno prijetno dolžnost, da opozorim in posebej poudarim, da so starešine od najvišjega do najnižjega, prav tako pa tudi vojniki, storili in žrtvovali vse, da bi se na teh manevrih doseglo največ koristi in nauk. Obenem prosim Vaše kr. Visočanstvo, da verujete in da prepričate Nj. Vel. kralja Petra II., našega vrhovnega poveljnika, da so vojaške starešine, oficirji, vojaški uradniki, podoficirji in vrli vojniki prežeti z eno samo željo, da bi bili vredni zaupanja, ki jim ga izkazujeta Nj. Vel. kralj in domovina, da se bodo oddolžili kralju vitezu Aleksandru I. Zedinitelju in vsem onim, ki so svoja življenja darovali na oltarju domovine.

Ko zaključujem ta svoj govor, prosim Vaše kr. Visočanstvo, da Nj. Vel. kralju Petru, našemu vrhovnemu poveljniku tolmačite naša enodušna čustva ljubezni, vdanosti in zvestobe do Njegove vzvišene osebe in do vsega vzvišenega kraljevskega doma. S to prošnjo dvigam to časo za dolgo življenje, krepko zdravje in srečno vladanje Nj. Vel. kralja Petra II., za zdravje in srečo Vašega kr. Visočanstva ter vsega vzvišenega kraljevskega doma in vzklikam: Naj živi Nj. Vel. kralj Peter II.! Naj živi Vaše kr. Visočanstvo! Naj živi vzvišeni kraljevi dom!

Knez namestnik je govoril

Gospodje! Zadovoljen z uspehom, ki ga je naša vojska dosegla ob tej priliki, čutim, da se mi je ponudila prilika, da izrazim dolžno priznanje vsem vojaškim starešinam in vojakom, ki so posvetili ves svoj trud in poštrevnost, da so bili ti veliki manevri kronani z uspehom. Veseli me, da sem

možl osebno se prepričati, da naša vojska stalno napreduje, in da je ostala zvesta večnim tradicijam naše vojske.

Naša vojska je narodna in zato je narodna ljubezen do naše vojske brezmejna. Zato se naš narod ne boji žrtve, ki ji jo zahteva njegova vojska.

Naša vojska je jugoslovanska, ker vsako leto zbira krepke sadove mladine, našo nado in našo bodočnost, da razvije telo in njen duh v duhu junaške preteklosti in za slavno bodočnost, ki jo pričakuje jugoslovanski narod. Naša vojska je neoporečen narodni organizem, na katerega zastavah so zapisane besede, da živi in umre za kralja in domovino.

Dinastija Karagjorgjevičev je v življenju naroda in njegove epohalne dobe najbolj skrbela in najbolj delovala za vojsko. Ljubezen in zvestoba vojske do dinastije, to sta ponos našega doma. V tesnem sodelovanju med kraljem in vojsko so padle premorene dragocene žrtve. Toda na njih grobeh je vznikla veličastna tvorba naše močne in nerazrušljive današnje domovine. Ljubezen, zvestoba in sodelovanje, te moške lastnosti naše vojske, po tragični smrti mojega nepozabnega bratrance kralja Aleksandra, o tem sem trdno prepričan, ne bodo zmanjšane, nego le še ojačene po njegovem vzvišenem sinu in mojem nečaku, Njegovemu Veličanstvu kralju Petru II.

Takšna vojska more kot močen element miru vedno računati na moje prizadevanje in vsestransko podporo pri svojih težnjah po izpolnitvi, da bi bila tako vsak trenutek pripravljena izpolniti svojo nalogo.

Pozdravljam odlične zastopnike zavezniških in ostalih tujih vojsk. Pozdravljam vse oficirje, podoficirje in vojaške hlabre jugoslovanske vojske!

Živel Nj. Vel. kralj! Živela vojska!

Med govorom so prisotni oficirji in tuji delegati Nj. kr. Vis. kneza namestnika ponovno prekinili z burnimi aplavzi. Pred pričetkom njegovega govora, ob zaključku in njegovem odhodu Nj. kr. Vis. z banketa je godba igrala državno himno.

Mussolinijeva pot v Nemčijo - prinaša vojno ali mir?

Pariz, 27. sept. Pariški tisk piše te dni največ le o potovanju Mussolinija v Rim, in sicer takole: Okoliščina, da sta odpravnika poslov francoskega in angleškega poslaništva v Rimu intervjuirala pri italijanski vladi v petek, ko je Mussolini odpotoval v Nemčijo, zadostno dokazuje, da se Anglija in Francija nadejata, da bo vabilu, ki je bilo poslano Italiji, še zelo koristno ob izmenjavi misli med Hitlerjem in Mussolinijem.

Po sporazumu s Francijo in Anglijo je Mussolini odšel v Berlin, gotovo zato, da tam nekaj zahteva. V Zenevi so se razširile vesti, po katerih se bodo razgovori med Hitlerjem in Mussolinijem nanašali tudi na avstrijsko vprašanje. Vse kaže, da se je to vprašanje v zadnjem času razvilo v korist Hitlerju. Nemčija misli, da se je avstrijsko vprašanje že rešilo v njenem smislu. Zato se lahko sedaj posveti ureditvi odnošajev z drugimi državami v Srednji Evropi.

Nekateri listi menijo, da se Mussoliniju ne bo treba pripraviti s Hitlerjem zaradi tega, ker se hoče približati Franciji in Veliki Britaniji. Ti

velesili sta dokazali, da je že pretekla doba, ko sta se zadovoljili z lepimi obeti. Do pravih pogajanj za zблиžanje med Italijo in njima lahko pride sedaj samo, če se Italija odloči za iskreno sodelovanje v okviru sporazuma o nevmešavanju v španske zadeve. V takem primeru bo morala najprej umakniti svoje prostovoljce iz Španije.

London, 27. sept. AA. Znani nemški pisatelj Emil Ludvig je danes v »Sunday Chronicle« objavil članek, v katerem razpravlja o sestanku Mussolinija in Hitlerja v Monakovem. V njem izraža mnenje, da je vojna med Francijo in Nemčijo neizbežna. Nemški izgovor, da bo nastala vojna s Francijo iz gospodarskih razlogov, je samo izgovor. Dejanski vzrok te vojne bodo razne duševne sile in veličine, ki sedaj vodijo Nemčijo. Današnja Nemčija ima več razlogov za napade Francije, prav tako kakor nekdo Viljemova Nemčija. Nemški narod se hoče revanširati za poraz v letu 1918. Maščevati se hoče izključno nad Francijo. Nemci se zavedajo, da bi pomenila taka vojna med Francijo in Nemčijo lahko še mnoge nevarnosti za nemški obstoj, toda kljub temu se nočejo odreči svojim načrtom, ker so na svoj način neke vrste idealisti. Francija se zaradi tega ne sme zanašati na angleško-francoski sporazum, ki je tudi leta 1914 ni obvaroval vojne, pač pa se lahko opre na Roosevelta. Roosevelt se tega zaveda. On točno pozna svojo misijo, toda v ameriškem narodu je globoko ukoreninjeno prepričanje, naj se prepusti Evropi, da sama razčisti svoje zadeve. Če Zedinjene države v pravem času ne bodo spoznale svoje naloge, vojne dejansko ne bo mogoče preprečiti.

Odstop turške vlade

Ankara, 27. septembra. m. Turški predsednik vlade g. Izmet Ineni je odstopil. Za njegovega naslednika bo imenovan Dželal Bajar. Sprememba vlade ni nastala zaradi nesporazuma med predsednikom turške republike Kemalom Atatürkem in predsednikom Izmetom Inenim, temveč zaradi tega, ker je potrebno, da to mesto zavzame moč gospodarstvenik, kajti danes stoje v ospredju gospodarska vprašanja.

Druga zima na španskem severnem bojišču

Salamanca, 25. septembra. o. Zadnje dni so po vsej Asturiji in Leonu, torej po predelih, koder poteka nacionalistična ofenziva proti Gijonu, začeli divjati snežni viharji. Nastopila je druga zima v španski državljanski vojni, čeprav si je nacionalistično vodstvo prizadevalo, da bi njegovi oddelki še pred nastopom dežja in snega prodrli iz goratega ozemlja, se jim to ni posrečilo. Začetek zime pomeni za nacionaliste novo neprijetnost in oviro, saj je jedro belih oddelkov na severu še vedno sestavljeno iz ljudi, ki hude zime niso navajeni prenašati.

Prodiranje nacionalističnih kolon na vzhodnem delu asturijskega bojišča so zadnje dni ovirali snežni zameti. Navzlic temu so pa mogle s precejšnjimi žrtvami in z največjimi težavami zavzeti vrhove Sierre de Busta Sermin. S teh

Vesti 27. septembra

Upor je izbruhnil v neki ameriški kaznilnici Alcatraz blizu San Franciscu, v kateri je zaprt bivši kralj ameriških roparjev Al Capone.

300 angleških častnikov in letalcev bo sodelovalo pri izvajanju nadzorstva nad sredozemsko plovnostjo, seveda ne zastoni.

Velik ples pri Zvezi narodov bo priredil predsednik sedanjega zasedanja Aga-kan jutri. S plesom bodo izročili »prometu« veliko sejno dvorano v novi palači Zveze narodov. Povabljenih je 2500 oseb, med njimi tudi odposlanec generala Franca, vojvoda Alba.

Zaradi poslovanja belgijske narodne banke je vlada odredila preiskavo, ker kaže, da so voditelji banke imeli čudne posle pri nakupovanju deviz.

Na pet in šest let ječe so v Salzburgu obsodili porotniki dva avstrijska hitlerjevca, pri katerih so našli dve bombi.

O atentatu na sovjetskega policijskega ministra Ježova vedo poročati varšavski listi. Atentat nanj so baje pripravili člani komunistične mladinske organizacije »Komsomol«, katerih so veliko zaprli.

Nov mednarodni mirovni kongres se je začel v soboto v Parizu. Na kongresu sodelujejo različne levčarske mednarodne organizacije ter zastopstva nekaterih ameriških protestantskih ločin.

Napad na uredništvo varšavskega dnevnika »ABC« so izvršili včeraj člani desničarske poljske organizacije »Mlada Poljska«. Organizacija je potem vsem drugim listom poslala poročilo, naj napad pokažejo kot kazen za to, ker je »ABC« sistematično deloval proti veličini Poljske.

Dva nova praznika je dobila italijanska fašistska stranka. To sta 29. oktober, ko so na izsušenem delu pontinskih močvirij ustanovili kmečko občino Aprilio in 22. april, ko so na Rimskem polju ustanovili naselbino Romcio.

Preiskava zaradi ugrabljenja generala Milerja je zastala, kakor je bilo treba pričakovati. Policija je najbrže prišla do takih krivcev, ki imajo na visokih mestih močne zagovornike.

45 italijanskih častnikov je pripeljal v Mussolinijem v Berlin. Vsi so gostje nemške vlade.

Podpredsednik francoske vlade in voditelj francoske ljudske fronte Leon Blum je svoje bivanje v Pragi podaljšal zaradi sporazuma med Madžarsko in Mačo zvezo, do katerega mora priti v kratkem. Ni pa znano, ali je Blum ta sporazum pospeševal ali zavlačeval.

Kitajski finančni minister Kung se je šele zdaj ukreal v Napoliju ter odpotoval v domovino, s približno 30 milijardami posojil za Kitajsko.

Vojni material za oborožitev na morju kupuje v Združenih državah posebno argentinsko odposlanstvo. Ameriške vojne ladjedelnice so dobile celo vrsto velikih naročil.

Mednarodni kongres pravnikov se je začel v Bratislavi. Udeležujejo se ga tudi zastopniki iz Jugoslavije.

Ameriški poslanik na Dunaju Grandville Emmett je včeraj umrl za pljučnico.

Torpedovka valencijske vlade »Jose Luise«, ki je bila v popravilu v Angliji, je včeraj odplula iz Southamptonu.

V Madridu sta se baje spopadli civilna in napadalna garda, tako poročajo nacionalistične radijske postaje.

Zaradi obstreljevanja Nankinga je sovjetska vlada izročila v Tokiu ostro protosno spomenico.

Spor med Flanci in Valenci v Belgiji je spet izbruhnil zaradi agitacije rexistov. Zdaj dolže Valenci Flamce, da hočejo po vsej Belgiji vpeljati flamščino.

Velik sprejem v Kruppovih tovarnah v Essenu pripravljajo Mussoliniju. Na tovarni se blesti napis, da »Jekleno srce Nemčije pozdravlja Mussolinija«.

Velike vojaške vaje so po vzgledu vseh držav v Evropi imeli te dni tudi Sovjeti. Vaje so se končale včeraj.

Angleškega komisarja za Galilejo, Andrews, so včeraj v Nazaretu ustrelili neznani napadaleci. Komisar je prihajal od službe božje.

Turškega denarja ne bodo razvrednotili, če naj verjamemo izjavam finančnega ministra, s katerimi zavrača te in podobne vesti.

Italijanski poslanik v Londonu Grandi je pred nekaj dnevi priredil banket, ki sta se ga udeležila vojvoda Kentški in vojvoda Aosta. Razen tega je bil pri večerji tudi predsednik angleške vlade. Londonski komunisti so pa tem visokim gostom pred pragom poslanikovove stanovanja naslikali v pozdrav srp in kladivo.

Ugrabljenje carskega generala Milerja bo ostalo skrivnost

Pariz, 27. septembra. o. Preiskava zaradi ugrabljenja bivšega carskega generala Müllerja je zastala. Policija se sicer uradno izgovarja, da zaradi tega, ker so našli pri osumljencih veliko listin v tujih jezikih, ki jih morajo vse prevesti v francoščino, kar pa ne gre tako hitro. Dejansko pa je dokazano, da so Müllerja odpeljali boljševiški agenti. Müllerjev tovariš general Skobljin, ki je Müllerja zvalil v past, je bil v službi sovjetske špijonaže. O tem priča skrivnostni, nenadni odhod sovjetskega parnika »Marija Ulfanova« iz Le Havrea. Avtomobil, ki je pred odhodom parnika pripeljal na Renaudovo obalo, kjer je bila ladja privezana, je imel tja grede tri ljudi, nazaj pa samo dva. Prav tako so sovjetski agenti pred leti odpeljali Müllerjevega prednika, generala Kutjepova. Preiskava se je ustavila zaradi tega, ker so prizadeti tako francoski komunisti kakor sovjetski uradni krogi. Ostala bo nepojasnjena, kakor vsi veliki politični zločini od ugrabitve Kutjepova dalje, pri katerih bi krogi, ki sedaj vladajo Francijo, prišli v kaj čudno luč. Nepojasnjene so ostale važne okoliščine pri umoru kralja Aleksandra, pri »samomoru« sleparja Staviškega in preiskovalnega sodnika v njegovi zadevi Princea, ki je moral izginiti; nepojasnen je ostal letos umor agenta Navašina; nepojasnen umor bratov Rosellijs; nepojasnen umor lepe špijone Leticije Toureauxove, ki so jo sovjetski agenti zabodli v natlačenem vozu pod zemeljske železnice. Sedanji uradni krogi začno takoj, ko mora preiskava zastati, govoriti o fašističnih zarotah in podobno, da bi s tem odvrnili zanimanje javnosti od pravih krivcev in od razpredene mreže boljševiških špijonov.

Vloga generala Skoblina

Sedaj postaja jasno, da je general Müllerja prodal in da je skušal prodati tudi drugega voditelja

ruskih emigrantov generala Denjškina. Napačno je, da je Skobljin prišel v Pariz iz Nemčije šele pred dvema letoma. Nekaj časa je živel v Turčiji. Nato se je preselil na Bolgarsko in od tod v Nemčijo, kjer je bil impresario svoje žene plesalke. V Pariz sta oba prišla kake tri mesece pred ugrabitvijo generala Kutjepova. Skobljinova je kasneje odpotovala v Baltičke države, kjer je prirejala koncerte. Knez Trubeckoj potrjuje sedaj, da je Skobljin nedavno tega spremljal svojo ženo na turnejo po Poljskem in Baltičkih državah. Zelo sumljivo je vedenje Skobljinove. Njene prve izjave o svojem možu so bile docela netočne. Tako je trdila, da je bil na kosilu pri njej, ko je general Müller izginil. Dognano pa je, da je bila gospa tedaj v neki modni trgovini. Tam je ponovno izjavila, da jo čaka pred hišo mož z vozom. Po pobegu iz zveze bivših ruskih bojevnikov si je general Skobljin sposodil od nekega rojaka prodajalca lietov 200 frankov. To je najbrž samo igra, da premoti redarstvo. Njegova eopraga je tisti dan kupila v trgovini oblek za 3.600 frankov. General Skobljin je tisti dan dopoldne delal obiske z dvema rojakoma, da bi na ta način pripravil svoj alibi. Med tem, ko je baje čakal svojo ženo pred modno trgovino, je pa general Müller neznanokam izginil. Tu peša njegov alibi. General Müller je bil morda nekoliko naiven, da je šel na sestanek, vendar je za zapustil pismo. Skobljin se je delal nevednega, dokler ni izvedel za Müllerjevo pismo. Vse kaže, da je skušal prodati tudi Denjškino glavo. Še v sredo popoldne (popoldne je general Müller izjavil) je Skobljin obiskal generala Denjškina in mu predlagal, naj gresta v četrtke v Bruselj na neko belogardijsko svečanost. Upal je, da ga bo pridobil. Denjkin je odbil povabilo in si tako rešil glavo.

Nastane vprašanje, komu je koristilo, da sta Müller in Skobljin istočasno izginila. Zaradi prodaja Denjškina je jasno, da gre tu za boljševike.

Konec jesenskih vojaških vaj

V soboto so bile vaje zaključene, včeraj pa je bila pri Metliki velika vojaška parada ki ji je prisostvoval knez namestnik Pavle

Včeraj so bili enotedenski manevri ob Kolpi končani. V soboto ob enajstih dopoldne je dal voditelj manevrov, armadni general Milovanović, ukaz, naj čete obeh armad ustavijo zsovravnosti ter naj obe armadi odkorakata na svoja zbirališča. Trobenta je zatrobila, na vsej fronti se je na mah prekinilo streljanje, pokanje in prodiranje vojaštva.

Konec vaj je bil izveden v trenutku, ko je južna armada čisto tesno pritisnila za četami severne armade. Severna armada se je morala umakniti na vsej fronti, južna armada pa je dobila povelje, naj zasleduje sovražnika ter naj čim bolj izkoristi prodor na fronti. Tedaj pa je bilo manevrov tudi že konec.

Včeraj je bila pri Metliki izvedena velika vojaška parada, ki so ji prisostvovali najvišji vojaški odličniki z Nj. Vis. knezom namestnikom na čelu. Mimohod je bil izveden pri vasi Prihovi v bližini Metlike. Ze jutraj so začele tla prihajati silne množice ljudstva iz okolice ter dolga vrsta avtomobilov in avtobusov iz Ljubljane in drugod. Pri mimohodu je bilo navzočih kakih 5000 ljudi. Iz Ljubljane so morali poslati v Metliko precejšnjo število stražnikov, da so pomagali urejati promet po ozkih ulicah tega mirnega podeželskega mesta, ki doslej pač še nikoli ni doživljalo v svoji sredini in bližini okolici tolikega prometa.

Mimohod bi se bil sicer imel izvesti na velikem travniku v bližini Podzemlja, toda deževje je to zamisel onemogočilo. Zato je bil tudi mimohod znatno okrnjen. Namesto da bi vojaške enote nastopile v svojih frontalnih formacijah, so korakale mimo generalov in drugih odličnikov zgolj v štiri-stopih. Mimohod je bil zato nekoliko manj pester in veličasten, tudi število korakajočih čet je bilo znatno manjše, kakor je bilo zamišljeno; toda ta zanimiva revija naše armade, ki je bila ena največjih po vojni, je kljub vsemu pokazala vso gibčnost in bogato ter moderno opremo naše jugoslovanske armade.

Na tribuni, ki je bila postavljena ob cesti, so se pred začetkom mimohoda zbrali vojni minister general Marič, ministri predsednik dr. Stojadinović, notranji minister dr. Korošec, prometni minister dr. Spaho, ban dravske banovine dr. Natlačen, ban savske banovine dr. Ružič, predsednik senata dr. Mažuranič, predsednik skupščine gosp. Čirči, ljubljanski župan dr. Adlešič, zagrebški podžupan g. Kaufmann ter drugi civilni odličniki. Prišli so seveda tudi vsi tuji vojaški odposlanci, ki so ves čas prisostvovali vojaškim vajam.

Ob pol desetih se je k tribuni pripeljal knez namestnik Pavle, ki ga je tam pozdravil ministriški predsednik dr. Stojadinović. Godba je zaigrala državno himno, takoj potem pa se je mimohod začel.

Na čelu vojaških enot, ki jih je bilo vseh okrog 15.000, je prišel poveljniški parade, armadni general B. Ilić. Tesno za njim se je pojavil na cesti celoten kolesarski bataljon, ki je kakor strela odvozlil mimo tribune. Za kolesarji se je pojavil na cesti štab konjeniške brigade, sledil je konjeniški polk z zastavo, potem pa konjeniško topništvo. Občinstvo, ki je prisostvovalo paradi, je vsak čas z navdušenjem in vzkliki spremljalo vojaške čete, ki so bile hitele mimo. Zlasti kolesarji, ki so s svojimi kolesi morali prevoziti dolgo pot iz Ljubljane ter so tudi ves čas manevrov morali po blatnih cestah prestajati največje napore, so pri paradi nastopili tako enotno in gibčno, da so vse gledalce zadivili in navdušili. Tudi konjenice je nastopila vzorno. Konjeniki so vsi nastopili v svoji bojni opremi, zdrveli so mimo tribune v šlemih, s puškami čez rame ter z golimi sabljami v rokah. Ljudje so jim navdušeno mahali z rokami in klobuki.

Po kratkem odmoru so mimo tribune prikoračili v vzornem redu pešci, četa za četo, polk za polkom. Na čelu pešcev je jezdil komandant zagrebške divizije general Kostić. Za njim je jezdil celoten štab savske divizije z brigadnim generalom Ilićem na čelu. Nato je prvi korakal mimo 85. pešpolk, potem 35. pešpolk in slednjič 26. pešpolk. Vojaki so mimohod izvedli odlično ter se jim desetdnevni napori na zunaj niso v ničemer poznali.

Mimo tribune je potem šla planinska brigada. Čelo je tvorila godba 1. planinskega polka, za njo pa sta strumno korakala dva polka vojakov, večina Slovencev, med njimi mnogo rezervistov. Planinski polki so bili med občinstvom posebej toplo sprejeti ter ponovno burno pozdravljeni.

Za vrlemi planinci so nastopili naši topničarji. Najprej so mimo tribune odbrzeli v lahkem galopu poljski topovi, potem pa najrazličnejši in najmodernejši topovi naše armade. Cesta se je kar tresla in množice občinstva so kar strmele, ko so

mimo prihrumele težke havbice, ki so jih vsako vleklj štirje pari konj.

V tem pa smo mogli iz daljave že slišati drdranje in ropot težkih avtomobilskih kolon. Nastopili so vsi motorizirani oddelki, kolikor jih premore različnih naša armada. Po številu je bilo seveda to le medel odsev vseh motoriziranih enot, ki jih že ima naša armada, toda na gledalce so že nastopajoče enote naredile najlepši in največjačnejši vtis. Posamezne enote so nastopile z najmodernejšo opremo, ki je med vsemi prisotnimi vzbujala izredno pozornost. Lep vtis so napravili na gledalce motociklisti, ki so hiteli mimo tribune lepo razvrščeni in dostojno opremljeni, s strojno puško v vsaki prikolici. Motociklistom je sledila vrsta tankov, ki so med občinstvom zopet vzbudili živo pozornost, saj je bilo med ljudmi mnogo takih, ki so mogli to najmodernejšo pridobitev vojne tehnike prvič videti. Oddelke motoriziranih enot so zaključile kolone motoriziranega gorskega in poljskega topništva, vmes pa so vozili težki kamijoni s potrebnim vojaštvom, ki streže tem

Prosvetni praznik na Igu

Ig, 27. septembra.

Včeraj so imeli na Igu poseben praznik, ko so delavni prosvetni delavci, ki jim tudi pod Krimom niso cvetele vedno najlepše rožice, priridili svoj prosvetni tabor, namenjen v prvi vrsti le domačinom in bližnjim okoličanom. Jesensko sonce je včeraj le dobilo toliko moči, da je kmalu v jutranjih urah prodrlo goste meglo nad barjem in obetalo, da se bo prosvetna slavnost spremenila v veliko manifestacijo, na katero bodo prišli ljudje tudi iz bolj oddaljenih krajev.

V zvezi z večeršnjim taborom so na Igu blagoslovili novi prosvetni prapor. Pokroviteljstvo nad prireditvijo je prevzel minister dr. Miha Krek, ki se je tabora tudi sam udeležil. Ko se je ob 9 dopoldne pripeljal na Ig, ga je številna množica navdušeno pozdravila ter ga sprejela kot svojega prvega in neutrudljivega prosvetnega delavca.

Po veličastnem sprevodu, ki ga na Igu skoro še niso videli, in ki je krenil od farne cerkve, kjer je daroval sv. mašo domači g. župnik Klemenčič, do lepega okrašenega zborovališča, se je začel prosvetni tabor. Začel ga je domači g. kaplan Milavec s pristrčnim pozdravom vsem odličnim zastopnikom, ki so se udeležili tega iznanskega slavlja. Nato so bile poslone s tabora udanostine.

Celjske novice

Pregled greznice! Organi mestne občine bodo pričeli 18. oktobra t. l. pregledovati vse greznice v mestu, da se prepreči, ali so pravilno grajene in ako so se pravočasno izpraznjevale, ker se le pri pravočasnem izpraznjevanju preprečuje pretek fekalij v čestne kanale, kar je iz cestno političnih in zdravstvenih vidikov nedopustno in kaznjivo. Hišni posestniki se opozarjajo, da do dne pregleda pustijo izprazniti in eventualno popraviti greznice jame, da mestnim organom olajšajo poslovanje. Mestno poglavarstvo.

Proslava jubileja mariborske Tujskoprometne zveze

Maribor, 26. septembra.

Danes je Tujskoprometna zveza v Mariboru obhajala 10-letnico svojega obstoja. Proslava je pokazala, kako vse mariborske državne in samoupravne oblasti ter vsa javnost budno spremljajo njeno delo ter ji priznavajo značaj ene najgibnejših in najzaslužnejših mariborskih organizacij. Sloves, ki ga ta tujskoprometna ustanova uživa, je pa tudi povsem upravičen, saj je Tujskoprometna zveza tista, ki je mnogo pripomogla, da je Maribor pri nas in v inozemstvu na glasu kot eno prvih mest, ki se je z vso resnostjo lotilo dela za povzdigo tujskega prometa in na ta način populariziralo ne le sebe, marveč tudi vse letovišarske in sploh turistične kraje v vsej bivši mariborski

svoje poti in iti preko nje, ki ga je vodila do viška slave, prav v trenutku, ko najbolj misli, da se vse suče po zapovedih njegove volje, prav takrat pade v smrt, ker se je povzpel nad sile, ki so močnejše od človeka.

Današnji, sodobni dramatik bi morda problem »Julija Cezarja« zagrabil iz politično-socialnih razmer, kot dveh diametralno nasprotno si stoječih pojmovanj o ureditvi družbe in države. Shakespeare pa je iz »Julija Cezarja« napravil čisto osebnostno dramo, v kateri osebe niso glasniki nekih skupnostnih teženj množice, ampak predvsem glasniki svojih človeških strasti. — V drami nam zato Shakespeare prikaže spopad cesarjanjske in republikanske ideje tako objektivno, da moremo razsojati o vrednosti obeh idej samo po kvalitetah, plemenitosti in dobroti njihovih nsiilcev — Cezarja na eni strani in Bruta na drugi — plemenitost vselej zmaga, nepoštenost pa si najde pot kjerkoli. Zato ta Shakespeareova drama ni drama idej, ampak predvsem drama ljudi, ki jo gibljejo silno močni konflikti: vojskovodja in imperator Julij Cezar se zmagovalno vrača v Rim, tu pa ga pričakuje skupina ljudi, ki so se zarotili proti naraščanju njegove slave in moči. Julij Cezar pade, ko misli, da je postal vsemočnej, zarotniki pa doživljajo maščevanje njegovega duha, ki se poslednjikrat zmaga nad njimi v bitki pri Filipih s pomočjo Antonijeve in Oktavianove čet.

V večerji prof. Šesta smo videli »Julija Cezarja« ohranjenega zgodovinsko verno, čeprav nam je rimska doba že dosti tuja in bi si želeli nekoliko moderne stilizacije. — Občinstvo se je otvoritvene predstave udeležilo v tako lepem številu, da je bilo gledališče do vrha polno. Bilo je opaziti zlasti mnogo nove mladine. Gledališka uprava je dala pogniti — morda ne samo za to svečano priliko — tla hodnikov z novimi lepimi rdečimi preprogami. Občinstvo je bilo s predstavo samo prav zadovoljivo.

velikim kolosom pred seboj. Čisto na kraju je vozil mimo oddelke najnovejših daljnometnih topov, ki so jih vleklj težki traktorji, posebej lafeto in posebej cev.

Celotno parado so zaključila letala, ki so se potem pojavila nad tribuno. V elegantnem redu so najprej švignila mimo lahka letala, 24 vseh, potem pa skupina težkih bombnikov ter lovka letala. Tudi ti orjaški plitci so med občinstvom utrdili prepričanje, da je naša armada dostojno opremljena ter zadostno preskrbljena za vsak slučaj nasproti slehernemu sovražniku.

Po mimohodu se se odličniki odpeljali v Novo mesto, od tod pa v bližnje Toplice, kjer je vsem dostojanstvenikom priredil knez namestnik Pavle svečano kosilo. Ob tej priliki je spregovoril toplo besedo o naši armadi najprej vojni minister general Marič, potem češki vojni minister general Mahnik, slednjič pa tudi knez namestnik Pavle. Te govore objavljamo na vodni strani.

Zvečer se je knez namestnik Pavle z dvornim vlakom odpeljal iz Novega mesta skozi Ljubljano v Kranj ter dalje na Brdo, vojaški odposlanci pa so se večinoma z vlaki odpeljali proti Belgradu.

Ministriški predsednik dr. Stojadinović ter prometni minister dr. Spaho sta se potem z banom dr. Natlačenom odpeljala v avtomobilu do hotela Strukelj, od tod pa sta oba ministra po kratkem postanku odšla nazaj na postajo ter se z večernim brzovlakom vrnila v Belgrad.

brzovjavke na najvišja mesta.

Kot prvi slavnostni govornik je nastopil minister dr. Miha Krek. Iz njegovega govora pomemamo tole: Živimo v času velikih odločitev in ravno mi imamo to nalogo, da te odločitve pripravljamo in da pri njih bistveno in pošteno sodelujemo. Ni dovolj samo to, da manifestiramo in da se veselimo vsakega lepo uspešnega tabora. Ne sme ostati to gibanje srca, navdušenje in slavnostna razpoloženja, temveč mora vstati iz tega strumna in udarna vojska, ki je pripravljena odbijati vsak napad in ustvarjati novih življajočih moči, da ne nazadujemo, ampak napredujemo. Zato pa je potrebna gotova vrednost in pred vsem enotnost, strnjjenost, en duh, ena duša, eno navdušenje.

Zapomniti si je treba, da je vsako nergaštvo v naših vrstah agitacija za nasprotnika. Vsem, ki mislijo, da vedo več, kakor naši voditelji, je treba povedati, da je bodočnost slovenske katoliške skupnosti zelo važno in brezpogojno potrebno, da zna ubogati, kolikor skupni nastop ubogljivosti zahteva. To enotnost, trdnost in discipliniranost naj vplije v naše vrste prihodnja zima v slovenskih prosvetnih domovih, da bomo v nastopih bodočih let tako udarno in strumno nastopili, da bo imel sovražnik pred nami respekt. Tri velike smernice obstojajo za nas: vera, narod in država. Z vero očetov rastiemo z narodom za državo. In s tem bo zajamčena bodočnost Slovencev, dokler bo v njih živa katoliška prosveta!

Po dolgotrajnih ovacijah, ki so sledile krasnemu govoru g. ministra dr. Kreka, je govoril še g. Miloš Stare, ki je v temperamentnem govoru poudaril, da je premo, če bi ostali samo pri zunanjih uspehih prosvetnih taborov, pač pa je treba graditi tudi naznotraj trdno in neomajno zgradbo, ki bo v slovenskem narodu trajna in v kateri bo vedno znova lahko črpalo novih moči vedno na vse pripravljeno katoliško slovensko ljudstvo.

Dopoldne je bil na Igu krasno uspel telovadni nastop, ki je zaradi izredno lepega sončnega vremena privabil še dosti več ljudi, kakor jih je bilo navzočih pri dopoldanskih svečanostih.

Sahovsko slavlje v Trbovljah

Trbovlje, 27. sept.

Agilni šahovski klub Trbovlje je včeraj slavil 10-letnico svojega obstoja. Da bi se jubilej najlepše proslavil, je razpisala slovenska šahovska zveza brzturnir, za katerega je zveza sama darovala tudi krasen prehodni pokal in več lepih knjižnih nagrad. Povabilu zveze se je odzvalo samo osem vidnejših in močnejših klubov z državnim prvakom Ljubljanskim šahovskim klubom na čelu. Po slavnostni seji Trboveljskega šahovskega kluba se je tako začel brzturnir, ki je bil dvokrožen. Dopoldne so bili doseženi sledeči rezultati: 1. Ljubljanski šahovski klub s 49 in pol točke, 2. Triglav s 40, 3. Celje s 31, 4. Sempeter s 30 in pol točke, 5. Zeleničar (Maribor) s 24, 6. Amater (Ljubljana) s 23 in pol, 7. Trbovlje s 18 in 8. Gaberje s 7 in pol točke. Popoldanske igre so se začele ob 15. Vsa moštva so dala iz sebe vse, da bi dosegla čim boljši končni rezultat. V glavnem se je bila bitka za drugo mesto, ker je prvo zasedel Ljubljanski šahovski klub ter ni bilo misliti, da bi ga mu odvezl kdo drugi. Ljubljanskemu Sempetru je uspelo, da se je prerinil na tretje mesto iza Triglava. Sempeterčani so dosegli dopoldne 30 in pol točke, popoldne pa devet točk več. Z državnim prvakom Ljubljanskim šahovskim klubom so igrali neodločeno 4:4, kar pomeni za državnega prvaka edini slabi uspeh. Skoraj vse igre je LSK dobil z visokimi rezultati.

Končno stanje je sledeče: 1. LSK 98,5, 2. Triglav 72, 3. Sempeter 70, 4. Celjski šah. klub 60 in pol, 5. Zeleničar (Maribor) 52, 6. Amater (Ljubljana) 38, 7. Trbovlje 36 in pol ter Gaberje (Celje) 20 in pol. Prvi štirje klubi so dobili lepa knjižna darila, prvak pa poleg tega še krasen prehodni pokal, mariborski Zeleničar pa častno diplomu. Po zmagah je pa stanje sledeče: 1. LSK 13 in pol zmag, 2. Sempeter 11 in pol zmag, 3. Triglav 10 zmag, 4. Celje 9 zmag, 5. Zeleničar 5 zmag, 6. Trbovlje 4 zmage, 7. Amater 3 zmage in Gaberje brez zmage.

St. Jernej

St. Jernej, 26. septembra.

V našem zadnjem dopisu v št. 208 je škrat grdo popačil številke. Proračun za regulacijo in melioracijo Kozarij znaša 2.050.000 din in ne 2 tisoč 50 din, kakor je v članku pomotoma stalo. Letos je bilo nakazanih prvih 70 tisočakov, ki so že izčrpani, v bodoče pa bodo letni obroki 200 tisoč dinarjev, ker je delo predvideno za dobo desetih let.

Svinjska kuga se letos strahovito širi po našem kraju in je že doslej prizadejala ogromno škodo. Saj je nekaterim gospodarjem izpraznila hleve do poslednjega repa. Ljudje gledajo s strahom v bodočnost, ker jim poginja, kar je bilo določeno za zakol in kar naj bi šlo v prodaj za davke. Nekemu gospodarju je poginilo 24 svinj, nič manj hudi pa ni tam, kjer je poginila edina svinja. Proti tej naši nesreči pogrešamo organizirano bojno. Na občini tožijo, da so injekcije (ki jih plačuje država) predrage in se branijo klicati živinozdravnika. Vendar bi morali računati z dejstvom, da je svinja 10—20 krat dražja od take injekcije. Edino uspešno bi bilo splošno profilaktično cepljenje po vsem ogroženem kraju, da se škoda kolikor mogoče omeji, saj nas tepejo letos vsemogoče prirodne nezgode, kakor jih ljudje že dolgo ne pomnijo.

Z obiranjem so ljudje kar splošno pričeli, ker je pričelo grozje v neprestanem deževju močno gniti. Rešiti hočejo pač, kar se da, čeprav bo pridelek kakovostno slab. Ker se je pa vreme zadnje dni vendar le zboljšalo in je pričakovati nekaj sončnih dni, bi kazalo s trgatvijo vendar še malo počakati in podbrati takoj le od gnilobe napadeno grozje. Če bo vreme stanovitno, bo grozje hitro pridobilo še na sladkorju in bo šlo potem vne laže v prodaj. Iz okoliških krajev, kjer je toča trje popolnoma oklestila, pa poročajo, da je trta nanovo vzcvetela in ozelenela, kakor spomladi. Zal, da iz tega ne bo nič vina.

Tri plinske napade smo doživeli v času vojaških manevrov, katerih neposredno bližino smo čutili. Dnevno so letale nad našimi glavami cele eskadrole vojnih letal iz svojih oporišč na fronti in zopet nazaj. Pri protiplinski obrambi je sodelovalo tudi orožništvo in gasilska četa.

Predsednik vlade in vojni minister spet v Belgradu

Belgrad, 27. septembra. m. Danes dopoldne ob pol 9 so se vrnili v Belgrad predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović, vojni minister general Ljubomir Marič, prometni minister dr. Mehmed Spaho in minister dr. Miha Krek. Semkaj so istočasno prispeli tudi številni predstavniki tujih vojsk, ki so se udeležili velikih vojaških vaj na Gorjancih.

Slab pridelek krompirja

Občutne posledice zadnjih povodnj, ki so divjale po dolinah okoli Slovenskih gor, predvsem v dolini Ščavnice in Pesnice, so se šele zdaj v polni meri pokazale. Ta škoda je mnogo večja, kakor pa so jo prej vode napravile s tem, da so se na široko razlile preko rodovitne zemlje in nanesele nanjo velike količine peska in nesnage. Kmet je sedaj začel izkopavati krompir. Povodeni je ta pridelek v veliki meri pokvarila. Krompir kar na debelo guije in bo letošnji pridelek tudi mnogo manjši, kot je bil navadno, kadar ni bilo preveč dežja. To škodo bo kmet le težko nadomestil, ker si bo moral za prehrano marsikaj kupiti, ko mu bodo zaloge krompirja prezgodaj, ali bolje rečeno prav kmalu zmanjkale.

elave ogledali nove prostore Tujskoprometne zveze v »Putniku« v mariborskem gradu, katere ji je prepustila mariborska mestna občina in ki so bili z današnjim dnem otvorjeni. Vsi, brez izjeme, so se laskavo izražali o novih razkošno opremljenih prostorih, ki bodo odgovarjali vsem še tako velikim potrebam potujočega občinstva in zveze.

Nato je bil v mali kazinski dvorani gostom na čast banket, na katerem je predsednik napil Nj. Vel. kralju in vsemu kraljevskemu domu, za njim pa so izrekli pomembne napitnice še zastopnik g. bana dr. Rateja, mariborski podžupan in drugi. Po banketu so se gostje z avtobusi odpeljali na Pohorje in si ogledali naše vzhodnopoljske domove in razgledni stolp, katerega je za 10-letnico svojega obstoja zveza prevzela v svojo last in ga temeljito prenovila, da more zopet služiti evovemu namenu.

Naročajte in širite
Slovenski dom!

Ljubljana danes

Koledar

Danes, ponedeljek, 27. septembra: Kozma in Damijan.
Torek, 28. septembra: Venceslav.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Hočevar, Celovška cesta 62; dr. Piccoli, Tvrševa cesta 6, in mr. Gariš, Moste.

TEL. 27-30 **SLOGA**
Warner Olann in Boris Karloff v velenape-tem filmu

Mefisto v operi
Divne operne arije.
Najnovejši žurnal: posreblj. T. G. Massaryka, predsednik a. o. s. b.

TEL. 21-24 **MATICA**
Danes poslednjič!
Filmski klasični najlepši spalniki romane

KITARE
(Melodije ljubljane)
TINO ROSSI

TEL. 22-21 **UNION**
Veliki Luis Trenkerjev film
Condottieri

≡ Predstave ob 16., 19. in 21. uri ≡

Franciška prosveta v Ljubljani priredi v torek, 28. t. m. ob 20. zanimivo skriptično predavanje preč. g. Stanko Zaklja C. M. pod naslovom »Slovenski misijonarji širom sveta«, in sicer nas bo predavatelj popeljal do pot na Japonsko, Kitajsko in Prednje Indijo. Rezervirajte si vstopnice v prodajni pisarni »Pax et bonum« (Franciška pasaja). Sedeži po din 3, člani z legiti-macijami po 2 din, stojišča po 2 din, člani in di-jaki z legitimacijami po 1 din. Opozarjamo, da bo to eno najlepših misijonarskih predavanj v Ljubljani, za katero vlada veliko zanimanje.

Naredba

Na osnovi členov 66 in 67 zakona o notranji upravi se zaradi preprečenja pijančevanja in iz-gredov po rekrutih ob času vpoklica v kadrovo službo izdaja sledeča naredba: § 1. V času, ko prihajajo v Ljubljano vpoklicani rekruti je ime-nitnikom gostilničarjem, kavarniškim in sličnim obratom prepovedano vsako točenje in prodajanje alkoholnih pijač rekrutom in njihovim spremlje-valcem. § 2. Vsakomur je prepovedano v tem času pod kakršnimkoli imenom prodajati rekrutom in njihovim spremljevalcem alkoholne pijače, jih za nje kupovati ali nositi. § 3. Rekrutom in spremlje-valcem ni dovoljeno nositi s seboj alkoholnih pi-jač. § 4. Prestopki te naredbe se bodo kaznovali po čl. 69 zakona o notranji upravi z globo od 10 do 500 din, oziroma od neplačilu globe v odre-đenem roku, z zaporom 1 do 10 dni ter odvzemom alkoholnih pijač, ki bi jih nosili s seboj nabor-niki ali njihovi spremljevalci. § 5. Naredba stopi v veljavo dne 1. oktobra 1937 in velja za čas od 1. do 3. oktobra 1937.

Upravnik policije:
Dr. Hacin, s. r.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Ponedeljek, 27. septembra: Zaprt.
Torek, 28. septembra: »Viničarje«. Premierski abonma.
Sreda, 29. septembra: Zaprt.
Četrtek, 30. septembra: »Beraška opera«. Premier-ski abonma.

Krstna predstava izvirne slovenske drame »Viničarje« bo v torek 28. t. m. Pisec drame, g. Pahor, je opisal v svojem delu kos življenja iz naših vinorodnih krajev, kjer žive pod pritiskom težkih socialnih razmer viničarske rodbine. Zanimivo je orisal rodbino mogotca Laha, njegov odnos do delavcev in razkorak njegove rodbine. Nasprotje med očetom in sinom, ki stoji na strani izrabljenih viničarjev, raste v dramatičen razplet. Predstavo je režiral režiser Kreft.

Premiera »Beraške opere« (Dreigroschen-oper) bo v četrtek 30. t. m. Dejanje se vrši v Londonu in obsega 10 slik, ki razkrivajo poslovanje kralja beračev, življenje zločinca Macka in njegove tolovajske tolpe, njegovo poroko s hčerjo kralja beračev, prijateljstvo med Mackom in poli-cijskim komisarjem, Mackovo ujetništvo in srečni konec. Močno socialno povzročena stran dejanja slika bedo najnižjih slojev. V Brechtovi predelavi je dobila ta igra, ki je bila prvotno paradija ro-mantične opere, bolj življenjski in sodoben zna-čaj, izrazita paradija je samo zadnja slika, ki ima docela operno obliko.

Zanimalo vas bo...

... da se mudita naša rojaka Pia in Pino Mlakar v Ljubljani. Preživela sta svoje počitnice deloma v Dalmaciji, deloma na Bokavcu, pred nedavnim pa sta pričela študirati v operi z našim ba-letom koreografijo za Lhotkov balet »Hudič na vasi«, v katerem bo nastopil tudi del zagrebškega baleta. Z baletom »Hudič na vasi« sta dosegla Mlakarjeva odlični uspeh v Curihi in Karlsruhe, prav tako v Zagrebu. Premiera bo prihodnji mesec...

Prva jesenska nedelja izredno lepa

Ljubljana, 27. septembra.

Kakor je zapisal ombrograf meteorološkega za-voda, je prav v petek 24. t. m. ob 21.45 nehalo de-ževati. Septembra je že padlo celotno 315,9 mm de-žja, kar pomeni velikianske množine vode. Po pri-prostem meteorološkem računu se je septembra zilo nad ozemljem ljubljanske mestne občine v ob-segu 40 kv. km kar 129.136.000 l vode. Od petka na-prej imamo lepo vreme, ki traja že dobrih 60 ur, ko smo popolnoma brez de-žja. Po vremenskih na-povedih bo nekaj dni prevladovalo lepo, sončno vreme z jutranjimi meglicami in ravnini. Visoko v gorah pa so jutra izredno lepa in sončna.

Včeraj je bila prva prav jesenska nedelja. Po dolgem času so bili ljubljanci tako srečni, da so lahko brez skrbi in veselja pohlitali na razne hribe in druge kraje. Avtomobili so drveli na vse strani, velikanški park avtomobilov pa je krenil proti Me-liki, kjer so bili ljubljanci pričati veliki vojaški paradi. Tudi poseben vlak je pripeljal v Metliko 545 potnikov. Vsi vlaki pa so vozili izletnike na Go-renjsko, proti Kamniku in v druge smeri. Večerni vlaki so kar bruhali množice izletnikov in je bil

Resnične paragrafove zgodbe

Ljubljana, 27. septembra.

Pretekli teden so v dvorani št. 79 pred sod-niki defilirali le mali grešniki. Bila je prav pe-stra parada. V soboto pa je prišlo do prav nena-vadnega incidenta.

Ogorčen in hud obtoženec

Na Viču stanujoči Polde Oven, prodajalec sadja in oče 5 nedoraslih otrok, je nekaj čudek. Vojni invalid je. Živčno pa ni povsem uravnove-šen, marveč nekoliko histeričen in ga preganjajo fikсне ideje. Državni tožilec dr. Pompe ga je ob-tožil prestopka krivega pričevanja in sodnik-poedinec g. Gorečan ga je sodil. Pred ljubljanskim okrajnim sodiščem je namreč v neki kazen-ski zadevi po krivem pričal.

Med dvema šišenskima posestnika se je raz-vnelo hudo sovraštvo, čigar posledica so bile ne-prestane civilne in kazenske tožbe. Enkrat sta pa ekenila pred sodnikom generalni pardon. Toda 6. septembra lani je posestnik Habjan prekrival svojo streho ter je opeke metal na vrt svojega so-seda Ivana Černeta. Prav nič ni gledal, kam je vrgel opeko. Najraje je bil metal na lepocvetce dalje, ki jih je več popolnoma uničil. Nastal je prepri in nato pravda. Černe je navajal, da trpi do 100 din škodo na uničenih dalijah.

Polde Oven pa je nastopal v tem konfliktu kot priča, ki dvakrat ni enako izpovedal. Pred sodnikom-poedincem se je v soboto krepko in odločno zagovarjal. Prav grozno je razkladal g. sodnika svojo življenjsko filozofijo, med drugim je dejal:

»Kapital povsod zmaguje. Reče ostane revež.« In zatrdil svojo nedolžnost, je ponovno zatrdil dvignil roko in zaklical:

»Sam Bog naj bo priča, če to ni resnica.«

Ko je stopil Ivan Černe v dvorano kot priča, pa se je Polde silno razburil ter je Černetu po-vedal v brk marsikatero stvar, ki je bila prav huda in bo pač Polde zaradi hudih žaljk moral zopet pred kazenskega sodnika. Priči je očital take stvari, ki si jih celo reporter ne upa več ponoviti. Ko je pa čul Polde sodbo, da mora zaradi kri-vega pričevanja sedeti 2 meseca in v hotelu Arko jesti rečeti, se je tako razburil, da so se celo navzoči prestrašili in so gledali, kdaj Polde skoči

v sodnika. Mahajoč z rokami je kričal: »Sodbe ne sprejemem. Gnali bomo stvar naprej! Tako ne gre!« In ni se Polde dal ugnati. Sodnik bi bil kmalu poklical stražnika, no vendar je žena Pol-de-ta počasi spravila iz dvorane. Pa tudi žena je bila silno huda na posestnika Ivana Černeta.

Milijonarjev sin na zatožni klopi

Pred sodnikom-poedincem sta stopila 2 ele-gantna gospoda. Prvi je bil Oton Paar, rojen 11. decembra 1909 v Opatiji, pristojen na Jesenice, sin jeseniškega hotelirja Paara, ki je tudi prišel osebno poslušat obravnavo. Drugi gospod je bil Friderik Zweibrot, bivši namesčenec KID na Je-senicah, ki je prav zaradi atere prvega obtoženca izgubil službo v omenjenih tovarnah. Ko je sodnik prvega gospoda povpraševal po njeza in očetovih premoženjskih razmerah, se je obtoženec silno obotavljati priznati, kolikšno premoženje zmoro oče. Naposled je tiho dejal: »Očelo premoženje je vredno 1 milijon dinarjev.« Oba sta bila tožena zaradi prestopka omejevanja osebne prostosti in prvi zaradi prilastitve tujih stvari. Po sredi je neka ljubzenska avantura. Zena prvega obtoženca je pred poroko kot dekle gojila ljubavnosti z ne-kim šoforjem Stegnarjem. Po poroki mu je tudi večkrat pisala in ga prosila, da bi ji vrnil pisma ali pa jih sežgal. Sofer pa se je baje z njo po Je-senicah bahal in jih okrog kazal. Naposled so se prvi obtoženec njegov oče in sofer sporazumeli in je sofer izrekel svojo pripravljenost, da pisma izroči. Pozneje pa ni hotel. Zato sta prvi obto-ženec in drugi Zweibrot ponoči 12. julija izvabila šoferja, da je šel v garažo. Tu sta ga baje prišla in posadila v avto, nato pa je prvi vozil vse proti Podbrezju. Oba obtoženca sta pred sodnikom za-trjevala svojo nekrivdo. Na dolgo sta privoče-dovala, kako se je razvijala nočna avantura. Sofer kot priča zaslšan tudi ni mogel striktno potrditi dejanskega stanu, kakor ga je obtožnica kratko navajala. Sodnik je oba obtoženca oprostil, zaradi pomanjkanja dokazov v smislu §-a 280 k. p. Oton Paar in Friderik Zweibrot sta prav srčno vesela zapuščala dvorano. Pa tudi oče Paar se je zado-voljno smehljaj.

Kolezija ima besedo

Ljubljana, 26. septembra.

Ali verjamete, da nam je bilo že kar malo dol-gčas po simpatičnem koncu mesta Ljubljane, ki mu pravimo Šiška? Zadnje čase smo redno vsako nedeljsko popoldne mešali blato na Dunajski cesti. Včeraj popoldne pa so nogometni programati-ki ukazali boj na zeleni preprogi med železnimi trač-nicami. Dan je bil sijajen. Poklonil nam je še po-slednje toploti, ki nas je spomnila, da bi bilo le-tošnje poletje moralo biti vroče — vsaj tako, kot je bilo včeraj. Vzeli smo na pot v znamenito šiško površnike, da bi se zavarovali proti morebitnim barbarskim vetrovom s severa. Morali pa smo jih kaj naglo sleči, saj je sonce pošiljalo na zemljo prave enope goreče nebeske luči. Sedeli smo na pre-prosti tribuni in uživali hkratu piknik v prosti na-ravi. Na zahodu nas je podpiral šišenski hrib, na vzhodu čadasto Zaloško gričevje, na jugu temni Krim, ki je preskušal siv hermelinski plašč, s ka-terim bo v najkrajšem času spet ogrnil jesensko nebo. Na severu pa so molele iz meglene pernice le najbolj plemenite kamniške glave: Kočna, Grin-tovec, Planjava, jasne, čedno umite, s prvim zgo-dnim snegom lepo po temenih napudrane. V naši bližini so se pogovarjali neki kibiški martinčki, da je niso napak ukrenili oni, ki so jutraj sedli na »drvečega Kamničana« in jo ubrali v prirodo.

Začeli so juniorji. Ljubljanski so brez poseb-nega truda porazili hermežanske s 5:1. Ljubljanska mladina je tehnično dobro podkovana, ali kaj, ko si spretnostjo po vsem videzu v svojih bujnih butičkah že začenjajo nekaj domišljati. Bolezen, ki se ji pravi domišljavost, je treba kar precej »panati«. Te ta-lentirane moči že začenjajo v zaupanju na svoj bo-gati tehnični in taktični repertoar s »hecanjem«, »jopanjem«, »duhovitiimi domislami«. Poskušajo igrati »elegančno«, pri čemer pa mislijo, da je ele-ganca v počasnosti, ležernosti, v obilnem kombi-nanju in drugih sličnih nesmotnostih. Ne gre ta-jiti, da je najmlajša ljubljanska garda obdarjena s precejšnjim smislom za pravilno premikanje žoge; toda naši malčki, v katerih gledamo up in nado za bodočnost, ne smejo postati preveč samozavestni ali domišljivi. Stvar trenerja je, da bo te najmlajše moči vzgojil v strahu božjem — kakor pravimo. Janezka je treba poučiti, da ga pozneje kot Janez ne bo lomil.

Ob pol 4 popoldne smo zagledali borilce s Her-mešom. Takole so se razvrstili po zeleni trati: Pod-bevšek — Kiselj — Marolt Viki — Ovsenik — Marolt Jan-žez — Prezelj, — Januš — Fajon — Šava — Kurent — Za-jez. Domači so to pot nastopili v črnobelih oblačilih. Tehnični vodja je za to dovolj važno priložnost naročil požrtvovalnost temle fantom: Malič — Berglez — Košmerlj — Franzot II. — Primar — Krešič, — De-renda — Rihar — Svetle Vili — Ferjan — Goršič. V so-dniško piščalko je pihal odločite g. Mirko Vrhovnik. Ko se je žoga pod krepko nogo premaknila, so se oglasile graje iz znamenitega Trnovca (»Trnovca, kraj nesrečnega imena«, je pel že naš največji na-rodni bard). Soprani in alti so glasno svirali hero-ični marš. Navdušenje se je povečevalo od minute do minute. Tudi fantje so se oglašili, pa je do kraja tekme dajal dogodkom na igrišču glasbeno spreml-javo krepak kolezijski mešani zbor. Hermežanska

publika je bila danes vsa premražena. Kibici morajo podžigati! Stari šišenski levi vedno bolj izumrajo, mladina pa ne zna več bodriti.

Kratek potek: Prve minute imajo v zakupu močje iz Kolezije. Pozneje pa skoraj ves polčas go-spodari Hermes, dasi so tudi Jadranci večkrat presneto nevarni. Visok Zajčev center Malič komaj, komaj — dasi mojstrsko! — ukroti. Hermežanski napad prvi polčas še kolikortoliko funkcionira, če-prav številnih zrelih šans ne utegne realizirati radi izborne, taktično zrele defenzivne igre Jadrana. V drugem polčasu spočetka spet pritise Hermes, nje-govi napadi pa kmalu ohrome. V 9. minuti kikšira sicer solidni Košmerlj. Žogo dobi Šava, ki odda Fa-jonu, Fajon pa Zajcu. Težko krilo se zdrzne, steče dva koraka in pošlje nizko bombo ob prečki pred Maličem. S tem je tudi že postavljen rezultat 1:0 za Jadranc. Dve točki bosta morali odrediti v Koleziji. Po tem голу Hermes za dobrih 10 minut oživi. Toda to je le majhen sončni žarek skozi meglo. Igralci nimajo tako dobre fizične kondicije kot Jadranci. Prvi omaga notranji trio, za njim pa kar po vrsti vsi trije hali. Jadranci se razigrajo. Kolezijski napad postane ofenziven in pokaže nekaj ni manj lepih kot nevarnih potez. Malič uspešno rešuje. Proti koncu Hermes se nekajkrat poskusi z izena-čenjem. Nekaj krasnih prilik se mu ponudi, toda mečkati že na prvi pogled niso sposobni uspešnega zaključka. Jadranova obramba je vselej hitrejša in odločnejša.

Jadran se je predstavil kot trdno, tehnično do-bro podkovano moštvo. Za štart bi ga lahko pri nas zavidal vsak klub. Najboljši njegovi liniji sta ob-ramba in hali. Napad je — po današnji igri sodeč — precej nehomogen.

Hermes je razočaral. Moštvo nimaa kondicije. Trio je spet »zadrževal« in »vozil«. V čistih pozici-jah je podajal nazaj. Mnogo zrelih zavez je ta tri-peresna deteljica zamudila s tem, da je redno spre-gledavala trenutke, ko je imela to ali ono krilo de-markirano. Sicer pa ne Goršič, ne Derenda nista bila kos svojima haliona in branilcem. V sploš-nem je grešil napad s tesnim, horizontalnim poda-janjem ter prenašanjem, ki je bilo za nameček še površno, tako da sta nasprotni obrambni formaciji redno zaplenili skoro vsako žogo.

Pregled včerajšnjih liginih tekem

Ljubljana je igrala z Jedinstvom v Belgradu neodločeno. Rezultat 0:0. Sodnik g. Veverka do-ber. Gledalcev komaj 500. Neodločen rezultat Ljubljane je nekako zadovoljiv, čeprav bi si vse bolj želeli imeti obe točki. Toda na neodločen re-zultat je brez dvoma mnogo vplivalo dejstvo, da je izborni krilec Slapar že v drugi minuti zapu-stil igrišče s poškodovano nogo. Tudi sicer je Jedinstvo igralo precej grobo. Neodločen rezultat je zlasti zasluga našega sijajnega obrambnega tria, vendar bi bilo napačno misliti, da je Ljubljana samo branila; ne, celo nasprotno, Ljubljana je imela nekaj lepih prilik in je bila Jedinstvu zelo nevarna. Tudi Jedinstvo je lahko zadovoljno z remijem.

Druga tekma v Belgradu med BSKom in HASKom se je končala z zmago BSKa v razmerju 1:4. Sodnik Madžar Barna dober in objektivn. Gledalcev 7000. Zmaga Belgrajčanov je povsem zaslužena. Zagrebčani so bili dobri v prvem pol-času in so zabili celo prvi gol. V drugem pol-času je začel HASK forsirati pol visoko igro, kar je BSK izrazil in postavil razmeroma visok re-zultat, včerajšnjo nedeljo najvišji.

V Splitu sta si Gradjanski in Hajduk raz-delila točke. Rezultat 1:1 postavljen že v prvem polčasu. Sodnik Italijan Scarpi je bil odličn, avtoritativen in je imel igro popolnoma v rokah. Gledalcev 5000. Sodnik je o tekmi izjavil: Re-zultat je realen, publika in igralci korektni. Igra je bila v prvem polčasu lepša. Gradjanski je bil tehnično boljši, Hajduk pa borbeniji.

V Zagrebu je zmagala Konkordija nad Jugo-slavijo z 1:1. Sodnik Bažant dober. Publike 3000. Tekmo karakterizirajo Zagrebčani kot najslabšo prvenstveno tekmo, ki so jo dosedaj videli v Za-grebu. Obe moštvu nista bili samo slabi, ampak naravnost občupni. Nivo igre je bil enak igri sla-bega tretjerazrednega kluba.

V Sarajevu je Slavija premagala BASK z 1:0. Sodnik Podupski objektivn, vendar je mnogo grešil v presojanju faulov. BASK je igral brez dr. Ivkovića, Slavija pa brez Rajlića. Tekmo je

Od tu in tam

Dr. Vladko Maček se bo najbrž že jutri ali pojutrišnjem vrnil iz Rogaske Slatine v Zagreb. Dan povratka se bo ali pa se je že odločil po obvestilu belgrajškega dela združene opozicije, da bodo v Zagreb prišli spet odposlanci in prinesli Mačku v podpis besedilo novo doseženega spora-zuma. Če so belgrajski opozicionalci med seboj glede sporazuma že vse uredili, je pričakovati podpisa s strani dr. Mačka v kratkem. V Zagrebu pa so že zbrani prvaki bivše SDS stranke in se posvetujejo prav tako o sporazumu, ki bo tudi njihovu šefu Adamu Pribičeviću predložen v podpis istočasno kakor dr. Mačku.

Tatu, ki je imel piko zlasti na umetniške sli-ke, so prijeli v Zagrebu pred nekaj dnevi. Čeh Vladimir Musial se je sukal le okrog bogataških vil in si ogledoval umetniške slike, ki jih v takih vilah ponavadi ne manjka. Nazadnje je vlomil v vilo Rein. Po žlebu se je splazil v prvo na-dstropje in odnesel nekaj slik. Policija pa ga je kmalu prišla po prijavi nekega trgovca, kamor je Musial prinesel slike v prodajo. Ko so mu na policiji pretopali vest, so odkrili, da je Musial grešnik mednarodnega kova ter ga išče že več policij. Ko bo pri nas prestal kazen, ga bodo naj-prej izročili policiji v Pragi.

Štrajna tragedija se je odigrala v družini Ivana Szaba v vasi Perhovec pri Čakovcu. 65 letni stari starac je dobil hud živčni napad ter je v takem stanju pograbil za puško in ubil svojo ženo, dva vnuka, nazadnje pa še sebe. Szabo je bil v mladih letih v Ameriki. S prihraniki si je po povratku kupil posestvo in živel srečno. Njegov edini sin se je pa ubil sam, ko mu je umrla žena ter mu zapustila dva otroka. Stari Szabo se ni mogel sprijazniti z novimi razmerami, ker je imel svo-jeega sina prerad. Domači so zadnje čase opažali pri njem znake živčnega razkroja in sempatja tudi znake norosti. V enem takih napadov je pa izvršil zločin.

376.000 nepismenih ljudi je v Bosni in Hercego-vini. Hrvatsko kulturno društvo »Napredak« je za te kraje prevzelo nalogo, da bo odpravilo nepis-me-nost v teku pet let. Do spomladi bo društvo raz-de-lilo med ljudi okrog 30 tisoč abecednikov, 60.000 peresnikov in 30.000 svinčnikov. Za tekoče leto je društvo zbralo 155.000 din v ta namen.

Zaradi škode, ki so jo goveda naredila v ko-ruzi, je kmet Nedjo Nikolič iz Ražljeva pri Brčkem zaklal pastirja Stojana Lakića. Lakić je pasel ži-vino, a je na travi zaspal. Živina je pa kmalu zašla v tujo koruzo na njivo kmeta Nikolića. Ko je Nikolič opazil škodo, se je raztogotil, potegnil izza pasu nož in ga porinil spečemu pastirju v prsa tik pod ercem. Pastirja so sicer hitro prepe-ljali v bolnišnico, vendar mu pomoči ni bilo več.

Kongres jugoslovanske šahovske zveze bo 24. prihodnjega meseca v Slavonskem Brodu. Tam-kajšnji šahovski klub, ki se je za prireditelje kon-gresa najbolj zavzemal, je dobil od občine in od zasebnikov toliko podpor, da bo mogel kongres brez težav organizirati. Glavna naloga kongresa pa je baje ta, da se poravnajo spori, ki se že nekaj časa opažajo med upravo zveze in nekat-e-rimi mojstri.

Potopljene ladje so začeli dvigati iz morske-ga dna v bližini Šibenika, vendar se je nazadnje iz vse izcimila afera, prav za prav prevara. Nek-i pristajniški delavec je prišel na to idejo in kmalu dobil na limanice neke zasebnike, ki so si obetali od dvignjenih ladij dober zaslužek. Delavec je na-vedel nekaj ladij, ki so se potopile v zadnjih letih. Dobil je čoln in delavce ter se lotil posla. S po-narejenim pismom lastnika potopljene ladje »Avala« je preslepil svoje finančnike, da so mu slepo zaupali. Komaj se je pa delo začelo, so finančniki spoznali, da so nasledili prevečanemu sleparju, ki je iztisnil iz njih precej tisočakov, nato pa z njimi izginil.

Številno svojih ladij bo povečala sušarska bro-darski družba »Oceania«. Družba je lastnica 10 parnikov, štiri ima pa že več let v najemu. Ker se je v zadnjih letih trgovina močno poživila, so bile vse ladje vedno zaposlene, da celo odklanjati so morali naročila, ker niso imeli na razpolago ladij. Zato je družba tudi sklenila, da bo nakupila nekaj novih ladij ali pa jih vzela v najem.

Zglednega župana so imeli v občini Kopljars-ka pri Krugujevcu. Mož sedi sedaj pred sodi-ščem, obtožen, da je pomagal znanemu zverin-skemu hajduku Ignatjeviću iz njegovim paja-d-skem. Mož se bistro brani, le tistega dela obto-žnice ne more izpodbiti, zakaj ni organiziral za-sledovanje hajdukov, čeprav mu je bilo od oblasti tako ukazano. Poleg tega pa vedo nekatere priče povedati, da je župan imel v svoji hiši za stalne goste vse hajduke, ki stoji sedaj pred sodišči.

102 smrtni obsodbi so v zadnjih desetih letih izrekla vsa jugoslovanska sodišča. Največ jih je bilo izrečenih leta 1929, in sicer 22, leta 1934 pa 18. Te številke navaja statistični časopis naše kra-ljevine. Prej navedene številke povedo, koliko je bilo kazni izrečenih, ni pa navedeno, koliko je bilo takih obsojencev tudi dejansko umrčenih.

Stiriletnega dečka sta sesekljala na drobne kosce znana srbska hajduka Mihajlović in Dokić iz okolice Zajčara. Hajduka sta se gibala zadnje dni le okrog vasi Velika Vrtača. Prav takrat je v vas prišla sodna komisija, da reši spor zaradi ne-kega zemljišča med dvema kmetoma. Hajduka sta ugrabila po enega otroka obeh sprtih kmetov in hotela zanj dobiti velike odškodnine. Ko je sodna komisija končala delo, se je kmet Mihajlović vrač-al skozi gozd v družbi žene svojega sosed. Sredi gozda pa sta preden stopila dva hajduka preoblečena v orožnike. Kljub temu ju je kmet Mi-hajlović prepoznal in začel bežati. Hajduka sta za njima streljala, vendar je kmet le ušel. Iz jeze sta se zato hajduka spravila nad kmetovega 4 letnega sinčka, ki so ga imeli za talca. S sekirama sta ga enostavno razsekala na drobne kosce, takoj za-tem pa ubila ženo, ki je prišla skozi gozd s kme-tom Mihajlovićem. Z drugim dečkom, ki sta ga tudi imela za talca, pa sta hajduka pobegnla. neznankom.

zelo srečno odločil v korist Sarajevčanov Matekalo, ki je z voleyem že v 10. minuti postavil končni rezultat.

Tabela od danes je taka-le:

Gradjanski	4	2	0	14:4	6
BSK	4	3	0	10:4	6
Hajduk	4	2	1	9:6	5
HASK	4	2	1	9:7	5
Slavija	4	2	0	2:4	4
Concordia	4	2	0	2:11	4
Ljubljana	4	1	1	2:4	3
Jedinstvo	4	1	2	1:8	3
Bask	4	1	0	3:2	2
Jugoslavija	4	1	0	3:2	2

Bodočnost Evropejcev

Vsakega človeka zanima bodočnost, vsakdo bi rad vedel, kakšni uspehi, napredki in nadloge ga čakajo v življenju. Številni znanstveniki pa so šli že tako daleč, da se ne menijo toliko za svojo lastno bodočnost, kakor za bodočnost vsega človeštva. Znanstveniki so pač ljudje širokih obzorij in njihovo delo zadeva predvsem obči blagor človeštva na zemlji. Napisali so že razne napovedi kaj vse bodo ljudje še iznašli in izpolnili, kako bodo živeli čez tisočletja in kakšna bo njihova zunanost. Tudi na to so že prišli, da preti Evropi tako zvana »rumena nevarnost« ali preplavljenje evropskih držav z ljudmi rumenega plemena. Kitajcev in Japoncev. Kako pa bi starajoče se Evropo ohranili pri življenju, pa presega moči vseh znanstvenikov.

Kakor nas sedanji dogodki opominjajo, rumena nevarnost nikakor ni prazen strah, ampak resnična kal, ki je že začela precej bujno poganjati in ki v nekaj stoletjih brez posebne težave razširi svoje korenine prav do zadnjega konca Evrope. Če bodo Japonci tako vztrajno izvajali svoj načrt, kot so ga doslej, ko so najprej zavzeli Korejo, pred eedmini leti Mandžurijo in se sedaj krčevito zagrizli v Mongolijo, obenem pa izpopolnjevali vse osvajevalne naprave in se s neusahljivo rodovitnostjo množili, bodo imeli kaj lahko delo doseči skrajne dele Evrope in zavzeti ozemlje, katero ne bo imel kdo več braniti. Kajti nobena skrivnost ni več, da

evropsko prebivalstvo izumira

da je po vseh njenih velikih državah več pogrebov kot rojstev. Najslabša v tem oziru je Avstrija,

za njo pride Nemčija, nato Anglija, Francija, Danska, Italija.

Angleži kot dobri trgovci, so že začeli delati na to, da se omeji izdelovanje igrač in otroških vozličkov in nadomesti z izdelovanjem naslanjačev s kolesi za stare in onemogle. Kajti proizvajalec otroških predmetov na debelo preti polom in velike denarne izgube, ker številni odjemalci ne prestando pada.

Francozi se z učenimi, izbranimi izrazi prepirajo, če njihovo izumiranje res pomeni kako nesrečo za narod. Nekateri pravijo, dokler bo dosti kruha, ne bo treba nikomur umirati, delavno moč pa tako vedno bolj zavzemajo stroji. Delodajalci se bodo pač morali navaditi shajati z odraslimi in starejšimi delavci, vsi skupaj pa se bodo morali privaditi »umetnosti počasnega staranja«. Drugi pa pravijo, da bi narod brez mladine umrl, preden bi se navadil raznih »umetnosti staranja«, umrl od samega dolgočasia.

Italija razpisuje nagrade za družine s številnimi otroki in daje raznovrstne ugodnosti novoročencem.

Vse države pa se brezsmiselno oborožujejo, češ, če nimamo številnega vojaštva, imejmo vsaj tem popolnejše uničevalne in ubijalne priprave; kakor je v industriji stroj izpodrinil toliko tisoč ljudi, naj nam jih stroj nadomestja še v vojski.

Težke milijarde gredo za oboroževanje, tisoči stradajo, ker nimajo dela; drugi tisoči pa, ki vidijo, da bi se njihovim otrokom obetali kaj slabi časi, se raje na svojo pest zabavajo, kot bi se privezovali na težko, skrbno življenje družinskega očeta; in narod izumira ter pripravlja prostor drugim, svežim rodovom iz divjine, ki ne poznajo pomehkuženja in puhlega uživanja, ki se jim hoče

krepkega, surovega življenja, naporenega dela in zadovoljstva, kakršnega dá edino čista vest in zavest izpolnjevanja vse svoje človeške dolžnosti na zemlji.

Po poti za Grki in Rimljani

Jasno je, da bo tudi Evropo, mater današnje svetovne civilizacije, dosegla ista usoda, kakor vse njene prednice: asirsko, egipčansko, grško, rimsko. Za vse je bil višek znanosti, umetnosti in blagostanja začetek pomehkuženja, slabosti, propada in smrti. Na njihovo mesto so prihajali sužnji in barbari, ki so v svoji divjosti in besnosti nad tlačitelji uničili vse, kar je spominjalo nanje, porabili stoletja in stoletja, da so prišli do one popolnosti, katero so razrušili in podlegli istim slabostim, kot njihovi nekdanji gospodarji.

Vse najmodernejše vojaške naprave ne bodo Evropejcev rešile pred usodo, ki jih čaka; izginili bodo popolnoma ali pa se pomešali med priseljence. Ali bodo priseljenci rumene ali črne ali druge barve, bo pa treba pogledati čez tisoč let!

Lastnica letoviškega hotela pride malo pred odhodom gosta v njegovo sobo, se razgleduje okoli in nenadoma pokaže na naslanjač: »A, gospod; kakor vidim, ste mi s cigareto prežgali naslanjač. Upam, da mi boste voljni plačati odškodnino!«

»Ne vem, če bo kaj z odškodnino! Jaz namreč sploh ne kadim.«

»Kakšna nesramnost! V dveh letih ste vi prvi gost, ki mi ne plačate odškodnine za ta naslanjač.«

★

Janez je slišal v družbi dobro šalo, pa jo je hotel preizkusiti na svoji ženi.

»Ali več, zakaj sem jaz podoben muli?«

»Ne, toda večkrat sem te že sama hotela vprašati.«

Knez namestnik Pavle (X) med italijanskimi vojaškimi zastopniki na manevrih.

Po končanih manevrih se vrača konjenica z zbojiščec.

Z manevrov na Gorjancih

Kaj pravi japonski admiral o japonski mornarici

Admiral Jonaj, minister japonske mornarice, je pravi malik vseh japonskih mornarjev. Star je 57 let, pa mu nihče ne bi prisodil niti 40 let. Postava je izredno visoke, lepega aristokratskega obraza, ki nima na sebi čisto nič japonskega, tako da bi v popolni varnosti igral kako vlogo Evropejca. Kot poklicen mornar prezira politiko in politikarje, pred čemer hoče obvarovati tudi vse svoje častnike. Kakor vsak pravi mož dejanj, je zelo redkobeseden. Vendar se je nekemu francoskemu dopisniku v Tokiu posrečilo izveči iz njega precej dolge odgovore na vprašanja, s katerimi ga je v imenu svojega časopisa nadlegoval.

Kakšno vlogo v širšem pomenu besede igra

japonska mornarica v sedanjih bojih okrog Sangaja?

»Inozemska javnost je že spoznala, da si Japonska na vso moč prizadeva omejiti bojno polje samo na Severno Kitajsko. Da bi se izognila poslabšanju stanja, je zapovedala vsem svojim državljanom v dolini reke Jangce, ki so bili pod varstvom Japonske mornarice, da izpraznijo ozemlje in se umaknejo v Sangaj in odhod v domovino. Tako se je nabralo v Sangaju več kot 30.000 Japoncev. Poleg tega pa ima Japonska v Sangaju ogromne vsote vloženega v razna trgovska podjetja, ki donesajo letno 300 milijonov jenov. Vse to je morala braniti japonska mornarica pred

nenadnim napadom Kitajcev krog Sangaja. Da so pri tem trpele ogromno ogromno škodo tudi koncesije evropskih držav, je kriva v prvi vrsti protitajska vzgoja, ki jo zagrizeno vodi in razširja Nanking. Nankinsko početje je popolnoma nespravljivo z mednarodno mirovno propagando.«

Kakšno oblast ima v Sangaju suhozemsko vojaštvo?

»Ker je bilo moštvo mornarice premalo številno za odbijanje kitajske sile, mu je prišla na pomoč pehota. Danes je vse poveljstvo sangajskega bojišča v rokah pehotnih vodij, ki pa so seveda v tesni vezi z mornariškimi oblastmi. Za prevoz iz Japonske smo imeli poleg bojnih tudi trgovske ladje.«

Zakaj je edino mornariško letalstvo bombardiralo kitajska letišča in druge važne postojanke?

»Zato, ker sta Srednja in Južna Kitajska v

pasu, nad katerim ima nadzorstvo japonska mornarica. Bombardiranje je bilo potrebno, ker smo morali uspešno in učinkovito odgovoriti na nečloveške kitajske napade.«

Ali je res, da je vlada glasovala, da se 55 milijonov iz proračuna določi za nove ladje?

»Zagotavljam vas, da je tako obvestilo popolnoma napačno. Za omenjeno vsoto so glasovali zato, da bi krili sedanje vojne potrebe. Japonska mornarica nima nobenega namena tekmovali s tujimi silami v oboroževanju.«

Čudni skoki denarne sreče

Preprosti ljudje pravijo: Denar je okrogel. S tem hočejo označiti njegovo nestalnost in nagnjenost, da se kaj hitro razkotali na vse strani. Ali pa: Lahko dobljeno, lahko izgubljeno. Nekaj zgledov nam bo lepo pojasnilo splošno ljudsko mnenje.

Ameriški bogataš Henry Mandel je imel čez 200 milijonov din. Pred kratkim pa ga je sodišče obsodilo na plačevanje vzdrževalnine svoje ločene žene, in sicer na 2 šterlinga (480 din) na teden, pa jih ni mogel plačati.

James Gould, 55 let star, bivši mornar in pustolovec, je postal lastnik trgovskega brodogradilnice, imel 1.200 milijonov vrednosti, velike razkošne palače v Londonu in gradove po deželi; l. 1924 pa je nenadoma popolnoma propadel. Sedaj živi v bedi in lovu za skromnimi zaslužki v Londonu in pravi, da bi bil neizmerno zadovoljen, če bi imel vsaj toliko premoženja, kolikor je večjih zapravlil v enem mesecu.

Lord Winchester je bil že pred desetimi leti večkratni milijonar, danes pa živ brez denarja v nekem napol razpadlem gradu v Franciji, za katerega mu nihče neče dati niti toliko, kolikor je kamenje vredno. Kolikor ima okrog gradu sveta, je vsega predelal v vrt, na katerem goji krompir in drugo potrebno zelenjavo; sam obdeluje vrt, kuha in pomiva kuhinjsko posodo, žena pa včasih izprosi malenkost pri okoliških kmetih. Nekdaj vplivni in močnega predsednika velikih trgovskih družb, mora na stara leta vihleti motiko in lopato.

Dora Schintz, hči švicarskega milijonarja, lastnika nitratnih tovarn, je podedovala po svojem očetu 125 milijonov ter imela življensko rento 100 milijonov. Zgraditi si je dala krasno poletno vilo za 30 milijonov din. Toda brezumno nalaganje denarja v nestalna podjetja jo je spravilo ob vse. Pri svojih 72 letih živi v ekornimi podstrešni sobici, živi od miloščine ter izkupičkov svojih nekdanjih dragocenih oblačil in krznov.

Harry Fenton je podedoval veliko tovarno za blago ter je med svetovno vojno zaslužil do pet milijonov na leto. Nakupil je še druge tovarne, delnice velikih družb, 1800 kv. km sveta z gozdovi in velikimi ležišči rud na Labradorju, stare gradove in palače v Angliji, pa se je vse skupaj zrušilo. Leta 1934, je vse njegovo bogastvo prišlo v tuje roke, sam pa je ostal brez vsega. Začel je zopet znova. Najel je neko majhno tovarno za izdelavo blaga, nekaj delavcev, sam pa hodi okrog in prodaja blago.

Najbolj čudno zgodbo pa ima za seboj Irec Michel Mehan, ki je pred 40 leti prodajal časopise po londonskih ulicah, šel v Ameriko, prodajal vetopnice v nekem gledališču, postal strasten in naivni špekulant na Wall Streetu (newyorški in torijski del) in pred petimi leti nagrabil neverjetno mnogo bogastva; na dan je zaslužil po 500 do 700 tisoč din, ter imel vsega skupaj 5 milijonov šterlingov (1200 milijonov din) premoženja. Toda vse je nenadoma izginilo in spravilo nesrečnega v umobolnico na državne stroške.

Svetišče potepuhov

Na najvišji točki Pariza, na zloglasnem Montmartru, središču pariškega »podzemlja«, zbirališča mednarodnega zločinstva, stoji krasna bela cerkev, zgrajena v vzhodnem slogu, posvečena Presv. Srcu Jezusovemu in namenjena v prvi vrsti ubogim, zapuščenim, v dušni in telesni bedi tavajočim množicam, ki imajo vsako nedeljo ob 8 izključno pravico udeležiti se ev. maše. Ob tej priliki je cerkev vedno nabito polna in pobožnost nobenih vernikov ni tako popolna, kakor pobožnost teh zapuščenih, premirlih in osušenih človeških bitij.

Slon ima slab želodec v primeri z nekaterimi drugimi živalmi, ki brez škode za svoje življenje pogoltnejo najrazličnejše predmete. V nekem cirkusu v Ameriki je namreč slon požrl par škornjev, pa je poginil.

M. Jacoby - R. Leigh:

Poročnik indijske brigade

Kadar je odhajal na kako nevarno odpravo, je trepetala za njegovo življenje. Kadar se je vrnil, pa ni čutila do njega tistega, kar čuti dekle do svojega zaročenca.

Ko sta se pred letom zaročila, je čutila, da ga prav za prav nima toliko rada, kakor je mislila. Toda ni imela te odločnosti in moči, da bi mu bila to priznala, ker se je bala, da ga ne bi razžalila in da ne bi on mislil, da mu ni hvaležna za vse tisto, kar je zanjo naredil. Saj jo je prav za prav on vzgojil...

Geoffrey za vse to ni vedel. Samo včasih je zasluhl, da ji je ljub in drag... da pa morda ni tisti pravi, o katerem je sanjala...

Te slutnje so ga skoraj vedno obhajale, kadar je bil daleč od nje, kadar ji ni mogel gledati v njene odkrite oči, kadar ni videl smehljaja, ki ji je drhtel okoli ust. Kadar je bil v njeni bližini, je bil v dno prepričan o njeni ljubezni, samo... kako zdaj...

Geoffrey se je nečesa bal, a sam ni vedel česa...

Planil je na noge in pomignil indijskemu vojaku, ki mu je bil najbolj blizu. Ta ga je brez povelja razumel. Zaklical je nekaj indijskih besedi in trenutek za tem je zadonel glas trobente, znamenje za odhod.

»Kaj je?« se je zdrnil sir Harcourt in si pomel oči. »Odhajamo? Zdi se mi, da sem malce zaspal... A vi, Vickers, kaj niste nič spali?«

»Sanjal sem,« je odgovoril Geoffrey zamišljeno in odšel do svojega konja.

Konji so zarezgetali, orožje je zazvenelo, slišati je bilo nekaj povelj, ki jih je mladi častnik zaklical z močnim glasom... in vse je bilo pripravljeno za odhod.

Spreved je krenil na pot, da prekorača še tistih nekaj milj do prestolnice Surat kana.

Zdaj sta na čelu takoj za indijskimi vodniki jezdila sir Humphrey Harcourt in Geoffrey Vickers.

Ta četa ni bila več karavana, ki potuje po puščavi vsa utrujena in žejna, marveč oddelek angleških jezdecev 27. polka indijske brigade, ki se je odpravila na obisk k mogočnemu maharadžu, da tam izpolni važno nalogo in odda sporočila Njenega veličanstva kraljice Viktorije.

V prestolnici Surat kana.

Temna črta v daljavi je postajala vse jasnejša. Kmalu so lahko videli na obzoru gozd palm, ki je obdajal Surat kanovo mesto, kakor so vsi vedeli. Tam je bila meja med puščavo in med Suristanom. Od tam naprej so se razprostirali gozdi in polja vseh številnih plemen, katerim je že stoletja in stoletja vladala dinastija Suratov.

Surat kan je bil znan po svoji strogoosti. Ljudstvo ga ni maralo, balo se ga je in zato vsako njegovo besedo poslušalo kakor pisan zakon.

Harcourt se je vzravnal v sedlu in z ostrim pogledom zrl v daljavo.

»Kmalu bomo na cilju. Vi in ostali častniki me boste spremljali, ko pojdem k avdienci. Upam, da mu bo kan takoj sprejel.«

»Najprej nam bodo pokazali naše prostore in nam dali pol ure časa, da se bomo odpočili in preoblekli,« se je nasmešnil Vickers. »Potem nas bodo poklicali v prestolno dvorano.«

»Govorite, kakor da ste bili že večkrat pri Surat kanu.«

»Nisem bil sicer v svečani avdienci, bil sem nekajkrat pri njem v Kalkuti v hotelu, ko je prišel s svojim spremstvom pozdravit novega guvernerja. Sicer pa sem bil že na dvorih drugih maharadž, tako da mi je ves ceremonial dobro znan.«

»Kako je s tolmačem?«

»Surat izvrstno govori angleško. On je zelo sposoben vladar in ve, da mu je angleščina potrebna. Samo — z vami nalašč ne bo govoril po angleško, vsaj med svečanim sprejemom ne.

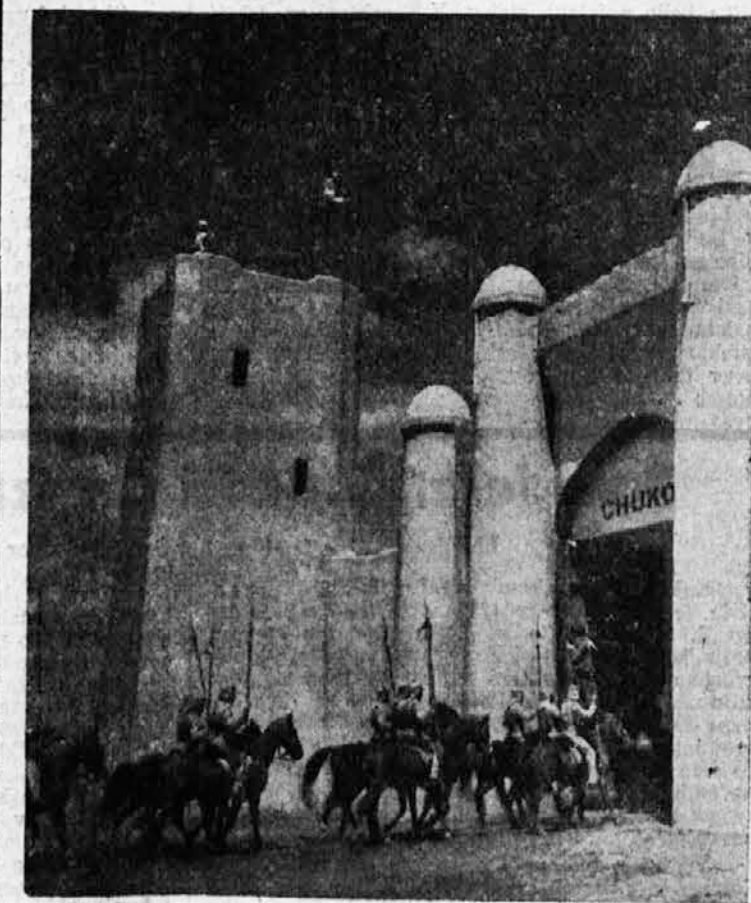

Foto Warner Bros

Vickersovi jezdeci jahajo v kanov grad